

SEMINARI

“El color dels Dinners”

INTRODUCCIÓ A

L'ECONOMIA

ASSOCIATIVA

RESUM

Versió 5.juliol.08

Cartellà, 25 a 27 d'abril 2008.

PRESENTACIÓ.

L'objectiu del seminari impartit per en Christopher Houghton Budd historiador econòmic anglès, és impulsar l'economia associativa a través d'una "marca de garantia" per a qui vulgui realitzar un canvi real i concret en la seva pràctica empresarial.

A continuació us apuntem les principals aportacions del seminari:

INTRODUCCIÓ A LA SITUACIÓ ACTUAL.

El principal repte per a l'economia consisteix en superar la visió parcial de la ciència que des dels últims segles està centrada unilateralment en la relació amb el món físic i deixa de banda molts aspectes de la naturalesa humana. El valor econòmic, la inflació o els preus, per exemple, són realitats invisibles (no físiques) que no es poden captar només amb la consciència del que veiem a fora. Cal tractar científicament les coses invisibles de l'economia.

Estem en un moment crucial en el que l'economia global ens porta fins a un límit on hurem de decidir i, segons en Christopher, només hi ha dos camins: abandonar-nos a les hipotètiques forces del mercat, o decidir nosaltres, col·laborant lliurement en una economia associativa.

La nostra història econòmica ve de Grècia, els anglosaxons ignoren els orígens i basen l'economia en la teoria d'Adam Smith, o sigui, en l'egoisme com a fonament i en la confiança que la "mà invisible del mercat" generarà l'equilibri entre l'oferta i la demanda. D'aquesta manera l'economia actual es desconnecta de l'ètica i dels valors humans, "no importa el que fem, perquè una mà invisible ja ho arreglarà".

Per exemple en el cas de les "subprimes" hipotecàries, que és donar diners a qui no te'ls podrà tornar. El mercat de valors ho va considerar una inversió excel·lent durant anys. I encara hi ha qui diu que les conseqüències de la crisi financera, les ha d'assumir l'estat com si fos un accident meteorològic (el mercat).

A.Smith l'encerta en que l'home ha de ser un individu, però obvia que també pot ser educat i tenir un interès social, que pot desenvolupar un individualisme ètic.

Així, al segle XIX, Adam Smith introdueix dins la teoria del mercat lliure la idea del valor marginal que significa que els diners tenen valor en la mida en que donen plaer a qui els té.

Per a Aristòtil, en canvi, com a pare del liberalisme, afirma que la llibertat en l'àmbit econòmic consisteix en poder decidir conscientment: que puc donar diners a la persona correcta, en la quantitat justa, en el moment adequat i per les circumstàncies correctes.

A l'Edat Mitja, encara el préstec es considerava usura, al segle XV ja el dret es va fent independent de la religió i comença també una economia més autònoma.

Avancem d'una consciència de grup, amb un pensament exterior, a fer-nos individualment conscients. A Europa sortim del món teològic i dels gremis a la necessitat de ser conscients individualment. Però per a fer-nos més conscients individualment hauríem de relacionar-nos també conscientment amb els drets, els valors i la vida econòmica com a realitats separades.

Després d'Adam Smith, un gran referent de l'economia actual és Marx, qui ha fet un gran reconeixement de la dimensió social de l'economia. Però s'equivoca en les conclusions, ja que a l'intentar dividir la societat en classes socials i passar la propietat d'una classe a l'altra torna a lligar l'economia amb el món del dret, fent-la dependent de l'estat i apartant-la de l'experiència

conscient individual. Aquest impuls va generar el comunisme mal entès.

Quan consumeixo sóc una persona interessada en mi mateix, vull satisfer una necessitat.
Quan produeixo ho faig per a satisfer necessitats d'altres(clientes).
Cal situar l'equilibri entre el necessari individualisme i l'interès social.

Si tenim un problema amb les forces econòmiques de mercat, l'únic que se'n pot fer responsable és cadascú de nosaltres. No els braços, o la classe social, o la nació o el govern... l'única entitat que pot ser responsable en la vida econòmica és el ser humà individual. Per l'economia moderna, en canvi, el ser humà individual és completament inútil, com una mena de soroll innecessari que destorba a la "mà invisible".

Es tracta, doncs, de sortir d'una economia falsa, il·lusòria, però no pel camí d'una economia alternativa sinó fent conscient el que és real. Un gran repte és treure del procés d'intercanvi la terra-immobles, el treball i el capital cosa difícil d'imaginar en la situació actual. Aquests tres elements s'han de tractar com a drets i no com a bens.

CAP A L'ECONOMIA ASSOCIATIVA

Per això es proposa el camí de l'economia associativa a través de 4 criteris i diferents processos fins a obtenir la marca de garantia. Aquesta marca no té finalitat comercial i ja s'ha registrat en 38 països. Els criteris són:

1. Competència individual de l'empresari.
2. L'estructura jurídica.
3. La comptabilitat.
4. L'associació real.

La idea d'associació no es relaciona tant amb la solidaritat com amb tenir consciència global de la divisió del treball.

COMPETÈNCIA

El primer criteri de la "competència" implica un procés "d'alfabetització financera". Ser competent vol dir capacitat per entrar en el món econòmic com a empresari. Tot empresari i qualsevol persona adulta hauria de tenir uns coneixements mínims d'economia, igual que tenim el carnet de conduir.

Per l'EA competència a part de coneixements comptables(interpretar un balanç de situació i compte de pèrdues i guanys) vol dir ser capaç d'utilitzar els conceptes de l'EA. Té molt a veure en que no sigui el banc el que defineixi la teva situació econòmica. L'interès monetari és el mitjà per perdre la consciència de les relacions que hi ha al darrera. Els diners ens donen llibertat però perdem consciència de les relacions humanes. No és fàcil recuperar la consciència de les relacions conservant la llibertat.

ESTRUCTURA JURÍDICA

El següent pas cap a l'economia associativa és l'estructura, la forma en que es concreta una empresa o un negoci.

La forma que jo necessito com a individu és el cos que em permet distingir-me dels altres. El cos té un propòsit relacionat amb el que a mi em toca fer com a persona.

També una empresa, un negoci, necessita un cos, una estructura. Una corporació, un organisme econòmic, també és el cos d'alguna cosa. El nom, corporació, no és casual.

Parlarem de l'activitat econòmica quan és feta per més d'una persona i sempre hi trobarem tres

elements treballant: un ideal, això vol dir la raó per la que estàs en l'activitat més enllà de fer diners, també necessites una gestió i necessites capital. Ideal, gestió i capital. El quart element és la competència del ser individual. Pel fet de ser més d'una persona és més difícil mantenir l'equilibri entre els tres factors.

En la majoria de negocis simplement es tracta d'anar fent: els inversors hi posen capital i demanen als gestors que l'utilitzin en relació amb una idea però sobretot que produeixin beneficis. Els gestors es converteixen en servents dels inversors i, al final, l'ideal es dilueix en el desig de fer diners... És important decidir si optem per aquest model o si volem anar més enllà.

Els guanys són necessaris com l'aire per respirar. Un altre tema és qui se'ls queda... Hi ha, però, tres tipus de situacions en relació amb els guanys. Hi ha les empreses, l'estat i les entitats que no tenen afany de lucre. Una ONG estaria amb el tercer grup i en el cas de l'estat està acceptat que tingui pèrdues.

Una gran part de l'activitat econòmica ve falsejada per aquesta situació i pel tema dels impostos. El problema està en que no es carreguin els impostos sobre les vendes en comptes de pagar-los pels beneficis. Una gran empresa pot vendre en molts països i tenir la seu en una illa deserta o en un vaixell en alta mar. Una fundació pot servir d'excusa. Així és com moltes empreses han concentrat un poder per sobre de l'estat.

El problema és que l'estat i el tercer sector no tinguin empreses normals que guanyin diners, amb idees clares, ben gestionades i ben capitalitzades, ja que això és el que evitaria aquest desequilibri.

Qui posa el capital té dret a recuperar-lo augmentat o no segons els beneficis. Com a accionista té dret a vot i, si té la majoria d'accions, decideix el que han de fer els gestors. Això és la característica que més defineix el capitalisme actual.

Si el que posa el capital canvia d'idea pot treure els diners per invertir-los en un altre lloc. Així, cada vegada es vol invertir menys en llocs on sigui complicat treure els diners de seguida, les inversions a llarg termini es fan molt difícils i també falta liquidesa. La tendència, doncs, és anar al món de les finances: inverteixo en iens i al cap de mitja hora puc treure-ho i invertir en dòlars. Però això no té una base real.

Per això el normal és que els inversors i els gestors mai estiguin d'acord i tinguin ideals diferents. A la llarga, els gestors poden intentar comprar ells les accions però no per a servir l'ideal sinó per a servir-se a ells mateixos.

El que genera capital és la iniciativa en relació amb la realitat, vincular el capital a alguna cosa que sigui concreta i real.

Igual que un ser humà és un individu que s'expressa dins d'un cos amb una màscara legal, una empresa també és una entitat amb unes persones que formen el cos i que tenen una figura legal.

Hem de poder experimentar que això té sentit, que una empresa no és una cosa ideal sinó una veritable entitat. Només així ens podem plantejar com tots junts estem deixant que aquesta entitat, o sigui l'empresa, es pugui expressar.

Alguns intents de canvi poden ser fer una cooperativa o passar el capital als treballadors... Però el que aquí es proposa és variar només el mecanisme de poder mantenint l'estructura capitalista de l'empresa.

Es proposa un arquetip d'empresa en el que els inversors han renunciat al poder de decidir que

els dóna el fet de tenir la majoria d'accions i de vots. Les decisions es prenen per unanimitat entre els gestors i els inversors.

Es crea a part un òrgan encarregat de vigilar l'acompliment de l'ideal. A cada acció se li carrega un plus per a mantenir aquest òrgan que no és una persona privada amb els seus propis plans sinó que només està pendent de l'ideal.

Així es donen discussions sanes entre inversors i gestors però qui vota és el grup que garanteix que es mantingui l'ideal. No hi ha però matèria de votació fins que els dos grups primers, gestors i inversors, no s'hagin posat totalment d'acord.

Els gestors es poden convertir en veritables emprenedors, treballant amb iniciativa. Tot el contrari de la idea d'emprenedor actual que és la de l'empresari que ha fet diners i als 40 anys es retira a fer turisme la resta de la seva vida.

És possible generar una societat, un organisme tan ple de vida, que compartir aquesta empresa sigui vital per a cada individu que hi participa.

EL LLENGUATGE UNIVERSAL. LA COMPTABILITAT.

Els sers humans, que estan separats, es parlen entre ells. En aquest marc el llenguatge universal de l'economia és la comptabilitat.

Les normes internacionals de comptabilitat (N.I.C.), són ja una realitat a Europa des del 2007. I venen d'Anglaterra. Inclòs els EEUU les ha adoptat en lloc d'utilitzar les seves "normes federals de comptabilitat". I estan concebudes per entitats amb ànim de lucre, de manera que ja no és un llenguatge universal, sinó una tècnica que han fet universal.

Al final de la 1ª Guerra Mundial, **la forma del diner i de la comptabilitat es convertiren en una.**

Al 1922 van passar dues coses: a) es va deixar d'utilitzar el patró or, i b) Rudolf Steiner va donar les conferències d'economia parlant del diner de compra, de préstec, de donació, al mateix temps que Keynes parlava sobre medi d'intercanvi-stock, valor acumulat i de valor-unitat de compte.

Històricament anem des d'una existència en que el diner està directament vinculat amb coses, al moment actual en que s'ha tornat invisible, a vegades ja ni paper ni xecs, només clics d'ordinador. És a dir, és només una ordre, és consciència de lo invisible. Aquí és on es produeix que **forma del diner i de la comptabilitat es converteixen en una.** La comptabilitat existeix, aquest ordre existeix, està fet per nosaltres o per altres, en siguem conscients o no.

La planificació financera és una descripció del comportament humà i està directament relacionada amb la consciència humana. "idea-acció-resultat-comparació amb la idea- major consciència en una acció futura".

Què és fer una comptabilitat? És construir una consciència d'un mateix.

El ser humà només pot veure's a sí mateix en la imatge que es fa d' ell, no pot tenir una percepció directa de sí mateix.

En comptabilitat el primer pas serà ordenar cronològicament els papers, i així anem fent ja una imatge.

Històricament la comptabilitat va ser en un principi narrativa, després es van introduir els números àrabs i el cero.

Fins al Renaixement s'ha utilitzat la comptabilitat de partida simple, el ser humà veu allò que li arriba, i allò que surt d'ell.

Des del Renaixement amb el naixement de la perspectiva i les noves capacitats humanes, ja pot veure també d'on ve i on va el diner, és la partida doble. La descripció la va fer Pacioli al 1494. No ha evolucionat més, no hi haurà partida triple, ni partida lliure. Però sí pot i hi ha lo similar a la multi- perspectiva en l'art.

Clarividència és veure lo que no és perceptiblement visible. És el problema de l'economia, no podem veure un preu, ni tocar una inflació... L'economia no pot ser apresada pels sentits. Gràcies a l'aritmètica tenim un vestigi de l'antiga clarividència que ens permet fer-nos conscients de lo que no és físic o material.

En aquest moment, la narrativa quasi no existeix. Les NIC són els estàndards pels que es fan l'ordenament dels números aràbics amb els que fem la comptabilitat. Però, aquest estàndards estan fets par afavorir la liquidesa, afavoreixen un tipus de finances lo qual pot impedir una connexió amb la veritable economia.

L'estructura de la comptabilitat en la partida doble presenta la fulla d'ingressos i despeses (temps), i el full de balanç, actiu- passiu (espai). Endemés es produeix un important tercer element: el tancament comptable en el qual la diferencia entre ingressos i despeses va al balanç i comença a zero un nou any (ni temps ni espai, només la consciència). No hem de canviar aquesta estructura.

Allò que cal canviar és el paradigma. Els meus **ingressos venen de la resta del món, i les meves despeses signifiquen un ingrés per la resta del món. El meu actiu és un passiu per la resta del món, i el meu passiu és un actiu per la resta del món.**

En economia associativa no es planteja oprimir el cost perquè això és oprimir l'ingrés a la resta del món, i excepte que la gent que necessita aquest diner mori, hauran de demanar-lo en préstec. El nivell de deute en el món està relacionat amb els preus barats.

MACROECONOMIA	COMPTABILITAT	STEINER	KEYNES
Banc Central -gestió d'equilibri-	Tancament comptable -equilibri en comptabilitat-	Diner de donació	unitat de compte
Producció	Pèrdues – guanys	Diner de compra	Medi d'intercanvi
Estalvi	Actiu –passiu	Diner de préstec	valor acumulat

La feina del Banc Central (OMC) és gestionar l'equilibri entre producció i estalvi.

L'excés de capital en el món significaria que no hi ha suficients ingressos en el món. Això es solucionaria posant més persones a treballar. No sempre, però moltes vegades aquesta afirmació és contrària a la pràctica habitual de disminuir el cost de personal.